

Криміналістичні проблеми протидії організованій злочинності

Таїса Колесник,

ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», м. Харків, Україна,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1551-1156>, e-mail: 0986376690maks@gmail.com

Юлія Носатенко,

ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», м. Харків, Україна,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8391-9623>, e-mail: nosatenkotrasolog@gmail.com

Висвітлено проблеми протидії організованій злочинності та шляхи розв'язання їх. Актуальність проблеми дослідження та розробки науково-обґрунтованих алгоритмів щодо удосконалення протидії організованій злочинності обумовлено високим ступенем суспільної небезпеки злочинів, у зв'язку з чим заходи протидії з боку правоохоронних органів мають бути максимально ефективними.

Ключові слова: організована злочинність; зброя; боєприпаси; незаконний обіг зброї.

Forensic problems of combating organized crime

Taisa Kolesnyk, Yulia Nosatenko

The paper is dedicated to ways of solving problems related to combating organized crime. The urgency of the problem of research and development of science-based algorithms for improving counteraction to organized crime is due to the high degree of social danger of committed crimes, and therefore countermeasures on the part law enforcement agencies must be as efficient as possible.

Keywords: organized crime, weapons, ammunition, illegal arms trafficking.

У результаті повномасштабного вторгнення РФ на територію України у правоохоронних органах гостро постає питання щодо протидії організованій злочинності у сфері незаконного обігу зброї та боєприпасів.

Під «обігом» розуміємо «використання», «вжиток» чого-небудь. Однак використання зброї, тобто застосування її за призначенням — для ураження живої цілі та ін., не є складовою поняття «обіг». Обіг розглядається як процес виробництва зброї, її подальшого руху від державного або кримінального виробника (виготовлювача), до законного чи незаконного (злочинці, громадяни, які незаконно купують зброю для самозахисту, колекціонування і т. ін.) споживача, а також підтримка її в справному стані, перехід від одного власника до іншого і т. д., і до її знищення. Фізичний вплив на зброю (виготовлення, переробка), її просторове (носіння, перевезення), тимчасове (зберігання), соціальне (зміна власника) переміщення мають правові позначення, що визначають кваліфікацію відповідних дій. Кожний такий вплив є структурним елементом обігу зброї [1, с. 118].

Незаконний обіг зброї сприяє збільшенню кількості злочинів, терактів, пограбувань, насильства над людьми та тваринами. На нашу думку, незаконний обіг зброї впливає на виникнення загроз на трьох рівнях. Перший рівень — особистісний, адже незаконний обіг зброї створює загрозу для кожного громадянина. Другий рівень — суспільний, тому що незаконний обіг

зброї створює загрозу для суспільства загалом, сприяє загостренню конфліктів, дестабілізує суспільство, створює бар'єри для його розвитку. Третій рівень — державний, тому що незаконний обіг зброї може впливати на захист державного суверенітету, територіальної цілісності, виступаючи як засіб загострення ситуації.

У зв'язку з тим, що велика частина території України, яка була окупована в перші місяці війни, зараз звільнена, багато військовослужбовців РФ взяті в полон, на деокупованих територіях залишаються місця схову зброї та боєприпасів (так звані «схрони»), у т. ч. зброї стрілецької, які можуть бути виявлені не правоохоронцями, які здійснюють профілактичні заходи, не військовослужбовцями ЗСУ, а місцевими злочинцями, які в подальшому використають знайдену зброю для вчинення злочинів (озброєних нападів, захоплення підприємств, заручників тощо) або передадуть її третім особам з тією метою. Також організовані злочинні групи використовують переваги нових технологій, водночас продовжуючи використовувати старі канали та відомі ринки. Наприклад, нещодавні звіти поліції виявили, що деякі організовані злочинні групи використовували служби посилок для контрабанди вогнепальної зброї, часто надсилаючи частини та компоненти окремо, оскільки їх важче виявити.

Також вважаємо необхідним акцентувати увагу на питанні, яке гостро постає на сьогоднішній день, а саме незаконне заволодіння зброєю, яка

є в ЗСУ, адже представники злочинних угруповань та організацій обіймають різні посади, є представниками різних професій та мають на меті заволодіння стрілецькою та іншою зброєю, яка в подальшому може бути використана для вчинення злочинів. Однією із проблем криміналістичного документування діяльності організованих груп є відсутність централізованої системи правоохоронних органів щодо ідентифікації стрілецької зброї за її балістичними ознаками та характеристиками, слідами механізмів, які залишають характерні сліди на кулях та гільзах [2, с. 290].

Частина вогнепальної зброї, яка є на озброєнні у ЗСУ, перебуває на обліку в МВС України, однак інша її частина з початком мобілізації та озброєння підрозділів ЗСУ та сил оборони вилучена зі складів без попереднього відстрілу та постановки на облік. Також варто зазначити можливість змін зброї після її отримання організованими злочинними групами елементарним «стиранням» серійних номерів.

Порушення питання обліку зброї після її виявлення та вилучення з незаконного обігу дасть змогу правоохоронцям різних органів відслідкувати шляхи її розповсюдження, виявити осіб, причетних до її розповсюдження та притягнути їх до кримінальної відповідальності [3, с. 477].

Наразі в Україну здійснюються великі поставки зброї, і є загроза потрапляння її до незаконного обігу, проте ця загроза потребує жорстких методів попередження, через те що її реалізація може використовуватися як елемент пропаганди, зменшувати рівень довіри до владних органів, що негативно може вплинути на подальший рівень допомоги Україні.

Отже, важливим питанням є контроль реалізації зброї, врегулювання її використання зараз та ліквідації і вилучення після зникнення потреби в її використанні.

Перелік джерел посилання

1. Голубош В. В. Кримінальна відповідальність за злочини проти громадської безпеки, предметом яких є зброя, бойові припаси, вибухові речовини та вибухові пристрої (ст. 262, 263, 263-1, 264 КК України) : монографія. Івано-Франківськ, 2020. 340 с. URL: <http://elar.naiau.kiev.ua/jspui/handle/123456789/17367> (дата звернення: 02.03.2023)
2. Шаповалова В. Базисні ознаки, поняття та кваліфікація кримінальної вогнепальної зброї. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2013. Вип. 61. С. 289—292.
3. Шевчук В. М. Розслідування незаконного обігу вогнепальної зброї. Київ, 2011. 736 с.

Сучасні технології проведення дактилоскопічних досліджень

Наталія Колеснік,

Дніпропетровський НДЕКЦ МВС України, м. Дніпро, Україна, e-mail: nataliekolesnic@gmail.com

Розглянуто особливості організації та роботи з сучасними сканерами для проведення дактилоскопічних досліджень, наведено переваги їх застосування з точки зору збереження носіїв відбитків пальців.

Ключові слова: дактилоскопічні сканери; прилад RUVIS; камера DFO.

Modern fingerprint research technologies

Nataliia Koliesnik

Peculiarities of organization and work with modern scanners for conducting fingerprint research are considered; advantages of their use in terms of preserving fingerprint carriers are provided.

Keywords: fingerprint scanners; RUVIS device; DFO camera.

У сучасному світі під час стрімкої глобалізації, інновацій та цифровізації науковці та криміналісти активно розробляють нові методи та технології виявлення та дослідження слідів. Оскільки деякі техніко-криміналістичні засоби, які використовують українські поліцейські під час проведення окремих слідчих (розшукових) дій при розслідуванні злочинів, а також судові експерти під час проведення дактилоскопічних

досліджень, є здебільшого застарілими та потребують модернізації.

Одним із найнадійніших способів підтвердження особистості людини є її ідентифікація за допомогою дактилоскопічного сканеру (це пристрій, що перетворює папілярний візерунок пальця в цифрове зображення або в цифровий образ), що дає можливість уникнути подвійної роботи з обробкою паперових дактилоскопічних